

Remissvar - Ett samordnat vaccinationsarbete (SOU 2024:2)

Region Sörmland har erbjudits möjlighet att yttra sig angående utredningen ”Ett samordnat vaccinationsarbete (SOU 2024:2)”. Nationella vaccinationsprogram är en av de viktigaste insatserna för god och jämlik hälsa i befolkningen. Region Sörmland ser en stor risk för ojämlikhet om ansvaret för all riskgruppsvaccination som inte uppfyller kravet på minskad smittspridning i befolkningen istället läggs på regionerna. Kriterierna för vilka vaccinationer som ska kunna inkluderas i nationella program bör utgå från den samlade sjukdomsbördan och definieras så att även riskgruppsvaccination och vaccination mot sjukdomar som inte smittar mellan människor skulle kunna inkluderas.

Region Sörmland anser att det finns ett stort behov av förbättrade möjligheter till övervakning och uppföljning av givna vaccinationer. Ett utökad vaccinationsregister, som omfattar såväl nationella som regionala program och även pandemivaccinationer, är ett steg i rätt riktning. Det finns dock ett stort behov av en annan sorts vaccinationsregister än dagens hälsodataregister, som kunde omfatta alla givna vaccinationer och där data skulle vara tillgängliga för både invånaren och för hälso- och sjukvården.

Synpunkter på utredningens förslag gällande författningsförslag

Kapitel 1.1

Nedanstående förslag på ändrad formulering av lagtext säkerställer att smittskyddslagen tydliggör vikten av skydd för befolkningen, eller delar av den, mot svår sjukdom och/eller död även när ett vaccin inte minskar smittspridning av sjukdomsframkallande agens.

Vi har två exempel i närtid i form av vaccin mot covid-19 och vaccin mot HPV, som tydligt påtalar behovet av nationella vaccinprogram mot smittsamma sjukdomar även där vaccin inte förväntas effektivt förhindra spridning av sjukdomen i hela eller delar av befolkningen men där vaccin ändå effektivt kan påverka den samlade sjukdomsbördan i ett nationellt perspektiv.

Region Sörmland vill framhålla följande förslag på ny lagtext:

2 kap.

3 b § En smittsam sjukdom ska omfattas av ett nationellt vaccinationsprogram om

1. det finns vaccin mot sjukdomen som förväntas effektivt förhindra spridning av sjukdomen i hela eller delar av befolkningen,
2. kostnaden för vaccinationsprogrammet kan förväntas vara rimlig i förhållande till den förväntade nyttan, och
3. vaccinationsprogrammet är etiskt hållbart.

3 b2 § En smittsam sjukdom där det finns vaccin som tydligt minskar morbiditet och mortalitet hos hela eller delar av befolkningen **ska** omfattas av nationellt vaccinationsprogram även om kriterierna i 3 b § 1. och 2. inte är uppfyllda.

3 c § Om det finns särskilda skäl får en smittsam sjukdom omfattas av ett nationellt vaccinationsprogram även om kriterierna i 3 b § 1 och 2 och 3 b2§ inte är uppfyllda.

9 kap.

7 § Regeringen får meddela föreskrifter om vilka smittsamma sjukdomar som ska ingå i sådana nationella vaccinationsprogram som avses i 2 kap. 3 a–3 c §§. Föreskrifter enligt 2 kap. 3 b2 § och 3 c § får tidsbegränsas och förenas med särskilda villkor.

Synpunkter på utredningens förslag gällande reglering av nationella vaccinationsprogram i smittskyddslagen

Kapitel 16.2 och 16.4

”Kriterium om att effektivt förhindra spridning av smittsamma sjukdomar i hela eller delar av befolkningen”.

Nationella vaccinationsprogram är en av de viktigaste insatserna för god och jämlik hälsa i befolkningen. Region Sörmland ser en stor risk för ojämlikhet om ansvaret för all riskgruppsvaccination som inte uppfyller kravet på minskad smittspridning i befolkningen istället läggs på regionerna.

Kriterierna för vilka vaccinationer som ska kunna inkluderas i nationella program bör definieras så att även riskgruppsvaccination och vaccination mot sjukdomar som inte smittar mellan människor skulle kunna inkluderas. Det bör vara den samlade sjukdomsördan tillsammans med de förväntade skyddseffekterna av vaccinationen som ska vara avgörande, istället för smittväg eller påverkan på smittspridningen.

Kapitel 16.8

Region Sörmland delar utredningens bedömning om att det behövs en utvecklad samverkan mellan regioner och myndigheter inom vaccinationsområdet framöver och troligen kommer helt nya strukturer att behöva etableras. Utredningen innehåller dock inget tydligt förslag på hur detta ska lösas. NT-rådet nämns som en möjlig aktör, men det förutsätter i så fall annan kompetens och annat arbetssätt i denna grupp än idag. En konkret plan för ett samordnat vaccinationsarbete är en förutsättning för att utredningens övriga förslag ska kunna genomföras och möjligen något som borde utredas separat.

Synpunkter på utredningens förslag gällande nationella vaccinationsregistret

Kapitel 19

Region Sörmland anser att det finns ett stort behov av förbättrade möjligheter till övervakning och uppföljning av givna vaccinationer. Ett utökat vaccinationsregister som utredningen föreslår, som omfattar såväl nationella som regionala program och även pandemivaccinationer, är ett steg i rätt riktning. Det finns dock ett stort behov av en annan sorts vaccinationsregister än dagens hälsodataregister, som kunde omfatta alla givna vaccinationer. Där skulle data vara tillgängliga för både invånaren och för hälso- och sjukvården. Detta möjliggör också att nationella vaccinationsprogram får ett tydligare livsloppsperspektiv.

Utredningen föreslår att dosnummer ska rapporteras för samtliga vaccinationer. Det kan vara en fördel i vissa sammanhang, för att bättre uppskatta andelen fullvaccinerade individer. Region Sörmland ser dock att det också kan leda till svårigheter. Eftersom den vaccinerande personalen inte har tillgång till vaccinationsregistrets uppgifter om tidigare doser kan det i vissa fall vara svårt att veta vilket dosnummer som är det korrekta. För vissa vaccinationer är dosnummer inte heller relevant, som för årlig influensavaccination och vaccination mot covid-19. Där är det istället tiden från den senaste dosen som ger en uppfattning om ifall individen har ett skydd eller inte.

REGION SÖRMLAND

Christoffer Öqvist (M)

Regionstyrelsens ordförande

Magnus Johansson

Regiondirektör